Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 165. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го СЕРПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 29, 1984 No. 165. VOL. XCI.

У Лондоні відбулась конференція Єпископів УАПЦеркви

Лондон, Великобританія (Д.В.). — Після Епархіяльного Собору УАПЦеркви в Англії, який відбувся в днях від 17-го до 19-го серпня, пособорну архиєрейську Службу Божу та Молебень подяки очолили в неділю 19-го серпня Блаженніший Митрополит Мстислав, заступник митрополита УАПЦеркви у вільному світі Архиєпископ Анатолій та правлячий Єпископ Великобританської Епархії УАПЦеркви Владика Володимир. Їм сослужили всі присутні на Соборі священики, на чолі з протопресвітерами С. Богатирцем і М. Галицею.

В понеділок, 20-го серпня, у приміщенні єпископської резиденції Владики Володимира в Лондоні, відбулася Єпископська конференція Владик УАПЦеркви у вільному світі, участь у якій взяли Митрополит Мстислав, Архиєпископ Анатолій та секретар Собору Єпископів УАПЦеркви Єпископ Володимир.

Присутні на Конференції Владики вшанували пам'ять новоспочилого слуги Божого бл. п. Архиєпископа Марка. У зв'язку з смертю Владики Марка довершено поділ обов'язків членів Собору Єпископів усієї УАПЦеркви у вільному світі, а саме: Голова Собору Єпископів — Митрополит Мстислав, Заступник голови Собору Єпископів — Архиєпископ Анатолій, член Собору Єпископів — Архиєпископ Константин та секретар Собору Єпископів — Єпископ Володимир.

Крім того схвалено привітати заходи українських наукових установ включитися у відзначення 1000-ліття хрищення України виданням наукових праць, присвячених цій велетенській у житті нашої нації події. Собор Єпископів УАПЦеркви вважає за доцільне і корисне прийти з матеріяльною допомогою для видання тих наукових праць, що будуть призначені для студій історії Української Православної Церкви.

Конференція Єпископів схвалила видати Архипастирське Послання до вірних, яке друкується у цьому ж числі „Свободи".

Проф. Я. Рудницький доповідав на мовознавчому конґресі

Принстон, Н.Дж. (ОУПС — УІБ). — Тут в Принстонському університеті відбувся в днях 19-23-го серпня ц.р. 3-ій Міжнародний конгрес мовознавства з участю вчених із ЗСА, Канади, Европи, Австралії, Південної Америки.

На запрошення організаційного комітету під головуванням проф. Ганса Аарслефа в конгресі взяв участь проф. Ярослав Рудницький з Монтреалю з доповіддю про українське мовознавство в екзилі в роках 1920-84. Крім обговорення праць таких мовознавців, як Митрополит Іларіон (І. Огієнко), Є. Онацький, К. Андрусишин, М. Вовк, А. Орел, К. Кисілевський, І. Зілинський Р. Смаль-Стоцький, Ів. Ковалів, З. Кузеля та інші, він дав огляд наукової діяльности живучих науковців у цій ділянці, як проф. Петра Одарченка, Яра Славутича, Василя Ящуна, Василя Лева, Марію Овчаренко, Анну Бойцун, Наталію Пазуняк, Василя Чапленка, Юрія Шевельова—Шереха, Олексу Горбача, Г. Наконечного тощо.

Доповідач зупинився довше над небагатьма здобутками українського екзильного мовознавства в теоретичній ділянці — над мовознавчими формулами (моделями), що торкаються теорії перекладу як „двомовної творчости", етимології апелятивів і назв, нових концепцій „мов у контакті / конфлікті" тощо. Найбільш уваги присвятив він у доповіді своїй теорії про „лінґвіцид-мововбивство", виходячи з конкретних емпіричних даних з історії української мови в царській Росії (Валуєвський і Емський лінґвіцидні укази), а зокрема в законспірованолінґвіцидній політиці теперішних комуно-московських можновладців в Україні й неросійських республіках СССР.

Доповідач торкнувся теж проблеми взаємин між „лінґвіцидом і ґеноцидом/голокостом" у дусі своїх концепцій на Міжнародному конгресі про ґеноцид в Єрусалимі-Тель Авіві минулого року. Висунута доповідачем термінологія й концепція „лінґвіциду" в 1967 році поволі знаходить свій відгук у міжнародній соціолінґвістиці й свідчить про те, що українські вчені займаються не тільки дрібнотем'ям і різними причинкарськими аспектами рідної мови, але випливають на широкі води теоретичного мовознавства своїми інноваційними ідеями та „аксіоматичним думанням" у формі абстрактних моделів, які удосконалюють методологію дослідів мовних явищ взагалі.

Досліди виказують зріст популярности Реґена

Вісімнадцятихвилинний кольоровий документальний фільм про президенту Роналда Реґена, зроблений професійно фільмово-рекламною фірмою, був великою атракцією на Республіканській конвенції в Делласі на четвертий день Конвенції і його бачило рекордове число телевізійних глядачів. Телевізійні мережі CBS, ABC і PBS відмовилися цей фільм транслювати в цілості тому, що це „пропаґандивний виборчий матеріял", але мережа NBC цей фільм повністю передала всім своїм глядачам по Америці й по цілому світі. І виявилося: кількість глядачів NBC того четверга перемогла всіх трьох інших своїх конкурентів, чого перед тим не було. Якраз NBC, згідно з так званим „Нільзен-рейтинг", стоїть переважно позаду своїх посестер — і ABC і CBS.

Загально ж цей „Нільзен рейтинг", що образовує популярність різних телевізійних передач в Америці, тверодить, що Республіканську конвенцію дивилося 42 відсотки американців, а Демократичну конвенцію — більше, бо 45 відсотків. Але з того даремно робити корисні для демократів висновки, попереджують знавці цих справ, бо в 1968 році також Демократична Конвенція кількістю телевізійних глядачів перевищила Республіканську, але це не пошкодило тоді республіканському кандидатові Ричардові Ніксонові перемогти його демократичного опонента Герберта Гомфрі у президентських виборах восени лявінною перемогою.

Тоді і тепер були подібні ситуації, вказує незалежна американська (не велика!) преса. В році 1968-му якраз діючий президент Линдон Джансон зрікся своєї кандидатури на поновний вибір (в більшості через трагічне вбивство його колеги, теж кандидата на передвиборчих раз з рамени Демократичної партії, сенатора Роберта Кенеді) через всю ту контроверсію, що розгорілася під час демократичних передвиборів, а тепер, в 1984 році, Конвенція Демократичної партії не тільки мала свої контроверсії (успішна передвиборча кампанія сенатора з Кольорадо Ґері Гарта, який переміг Мондейла в 21 стейті, Мондейл виграв проти Гарта тільки в 19-ти стейтах; та не менш голосна кандидатура чорного протестантського проповідника Джессі Джексона), але також Демократична конвенція була часово раніше, ніж Республіканська, а більше зацікавлення першою конвенцією є звичайне в Америці і воно „не трансформується" в зацікавлення також самим кандидатом. Досі всі фірми опитування населення, за ким хто голосуватиме, свідчать про різницю кількости голосів на 20 відсотків у користь теперішнього президента Роналда Реґена, і лише якійсь непередбачених „апокаліптичних розмірів" випадок міг би обернути цей тренд від кандидатури Реґена, скерувавши виборців на бік Мондейла.

Проголошено дві допомоги для документації спогадів про голод

Ляшин, Кве. — Дейвид М. Колент, федеральний міністер багатокультурности, проголосив сьогодні дві фінансові допомоги в сумі 100,000 дол. для видання записних спогадів тих українців-канадців, які пережили трагедію Великого голоду в Україні в 1933 році.

Перший проєкт, який був зорганізований Торонтонським Науковим Комітетом по дослідженні Великого голоду в Україні, скерує свою увагу на розшукування тих живих свідків голодомору (приблизно 90), які тепер проживають в Канаді. Своїми індивідуальними спогадами свідки голоду окреслять найважливіші події того голодового лихоліття, їхній переїзд до Канади та їхнє намагання збудувати собі нове життя. З кожної двогодинної розмови з свідками голоду буде награна 27-хвилинна стрічка.

Другий проєкт, який був зорганізований фундацією для відзначення Великого голоду в Україні, осередок якого знаходиться в Ляшині, Квебек, буде займатися видаванням документального фільму, який триватиме одну годину. Цей фільм буде оснований на розмовах-спогадах очевидців голоду разом з уривками з одногодинної розмови з англійським журналістом і автором, Мелком Маґериджем, який був московським кореспондентом під час Великого голоду. Запропонована назва цього фільму — „Жнива розпачу".

„Я хочу вірити, що історичні дані, зібрані з цих двох проєктів, будуть мати велике значення для дослідників і істориків", — заявив міністер Колент. Ці проєкти дадуть канадцям нагоду краще зрозуміти трагічну

(Закінчення на ст. 4)

СОВЄТСЬКИЙ ЛІДЕР ЩЕЗ З ОВИДУ

Москва. — Пресове агентство Ройтерса і акредитовані в Совєтському Союзі кореспонденти інформують, що совєтський лідер — ґенеральний секретар ЦК КП СС і голова Президії Верховної Ради СССР — Константин Черненко щез з овиду і його вже ніхто не бачив принаймні три місяці. Інші кремлівські лідери, кажуть кореспонденти, роблять враження, що вони часто консультуються з Черненком, але ніхто із західніх, тобто закордонних дипломатів і високих гостей, не бачив його і не був ним прийнятий.

Західні особи масової інформації при тій нагоді нагадують, що попередні лідери, зокрема Леонід Брежнєв, приймав кожного літа у своїй літній резиденції у Криму лідерів комуністичних партій сателітних країн і відбував з ними розмови напередодні осінніх нарад Варшавського Пакту. Нічого подібного не діється тепер і з цього роблять висновок, що Черненко правдоподібно перебуває у санаторії чи шпиталі, його хвороба проґресувала до такого степеня, що він не здібний приймати сторони.

Деякі московські джерела кажуть, що совєтський генсек був змушений перервати відпочинок на півдні, повернутись до Москви і лягти у шпитальне ліжко, але совєтські офіційні речники тримають цю справу дуже приховано, як вони це робили у випадку інших лідерів, що відійшли вже з цього світу.

В понеділок, 27-го серпня совєти опублікували декларацію у справі заморожених продукції нуклеарної зброї, яку К. Черненко підписав і це, нібито, мало б послужити доказом, що він живий і здоровий, хоч Захід вже дещо навчився оцінювати совєтські трюки. В політичних колах Заходу думають, що відсутність Черненка на зустрічі з чехословацьким президентом Ґуставом Гусаком, який веде льояльну до Москви лінію серед сателітних країн, не буденне явище. Також з колишнім сенатором Джорджем МекҐоверном зустрічався у Криму тільки сам Андрей Громико, хоч совєтам дуже залежало на опінії МекҐоверна і його критиці теперішньої Адміністрації президента Роналда Реґена.

Як відомо, К. Черненко хворіє на емфезиму, артрит й інші затяжні хвороби.

У СВІТІ

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ повідомила в суботу, 25-го серпня, що в її територіяльних водах, що їх вживають торговельні кораблі та мусульманські пілґрими — не виявлено мін. Савдійське пресове агнтство навело твердження міністра оборони, про те, що французькі, американські та савдійські шукачі мін закінчують своє 10-денне досліджування савдійських водних просторів та ствердили, що в них мін немає. В той же час англійські, американські та єгипетські кораблі досліджують інші частини Червоного моря та Суеського каналу, шукаючи причини вибухів, що пошкодили 18 суден на протязі останніх семи тижнів.

ПЕРШИЙ РАЗ ВІД ЧАСУ ВИРОБЛЕННЯ пляну безпеки для Бейруту, який ввійшов у діо 14-го липня ц.р., в цьому місті, вздовж, т.зв. „Зеленої лінії", вибухла збройна сутичка поміж мусульманськими членами міліції і вояками ливанської армії, в наслідок якої, як подає армія, було забито чотири особи, а одну поранено. Вогонь був скерований мусульманською міліцією на позиції армії в християнському секторі міста, тривав декілька годин та затих коло 8-ої год. вечора. В Триполі закінчився бій поміж мусулманами Зунні і підтримуваною Сирією міліцією під час якого вбито 100 осіб. Прем'єр-міністер Рашід Карамі заявив у неділю, 26-го серпня, що вдалося встановити тривале перемир'я,

ПІЛОТ ТА ДЕКІЛЬКА пасажирів з літака індійської лінії, що його схопили були сім сікхів, розповіли, що ці останні дістали револьвери, коли літак робив чергове приземлення в місті Лагор у Пакистані. Пакистанський міністер закордонних справ заперечив це твердження.

У ЛІБЕРІЇ ЦЕРКОВНІ ДІЯЧІ закликали провідника країни генерала Самуеля К. Дое, щоб він припинив постійні арешти і зникнення людей та спричинився цим до заведення спокою і порядку в цій західньоафриканській країні. В цьому заклику Ради ліберійських церков звертається до 34-річного генерала Дое, щоб він уневажнив закон, згідно з яким, люди, обвинувачені в розповсюджуванні чуток проти авторитетних привладних осіб, підлягатимуть покаранню на 10 років в'язниці.

В АМЕРИЦІ

ЩОБ МОЖНА БУЛО РОЗМОВЛЯТИ зі своїми вірними, католиками еспанського походження, все ще еспаномовними американцями з Нюйоркської Архідієцезії, яких є серед двох мільйонів вірних Католицької Церкви в Ню Йорку аж 800,000 душ, новонайменований архиєпископ Джан О'Коннор, згідно з обіцянкою, даною цим еспанцям в березні цього року під час його інсталяції як голови Дієцезії, інтенсивно кілька місяців вивчав еспанську мову, і в неділю, 26-го серпня, „здав свій перший іспит" — відслужив Службу Божу еспанською мовою перед 10,000 вірних, що зібралися з цієї нагоди в селі Гаверстро, Ню Йорк, у відомому відпустовому місці Маріон-шрайн, включно з проповідію, яку він написав „власноручно з помилками включно". Все це було його авторства, — запевнив численно зібраних вірних новий нюйоркський владика, відомий з його неперевершеного гумору, ввічливості і шанований усіма.

НЮ ЙОРК СТЕЙТ МАЄ знову „сумну славу" очолювати листу найбільшої кількости масових мордерств у ЗСА. Від 1976 року до 1980 стейт був місцем 30-ох багатолюдних вбивств, коли Каліфорнія, яка стоїть на другому місці, мала таких масових вбивств 21, а Тексас, третій у черзі, 15. Дослідницька праця двох професорів з цієї ділянки визначає за масове вбивство таке вбивство, де було позбавлено життя чотирьох або більше осіб. Книга двох професорів Нортістерн-університету, д-ра Джеймса А. Факса і д-ра Джека Левіна під заголовком: „Mass Murder: America's Growing Menace", присвячена цьому питанню, буде видана на початку наступного року.

ПОСЛАННЯ

СОБОРУ ЄПИСКОПІВ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ З НАГОДИ ЕПАРХІЯЛЬНОГО СОБОРУ ВЕЛИКОБРИТІЙСЬКОЇ ЕПАРХІЇ, ЩО ВІДБУВСЯ В ЛОНДОНІ В ДНЯХ 17, 18 і 19 СЕРПНЯ 1984 РОКУ БОЖОГО

Дорогі й улюблені брати і сестри у Христі!

Вже недовгий час ділить нас від великого історичного ювілею Української Православної Церкви — 1000-ліття Хрищення Русі-України. Тисячу років тому здійснилось у нашій древній Русі пророцтво святого Апостола Андрія Первозванного, який провістив, що на горах київських постане християнське місто, місто церков. Так воно і сталося: — Київ став провідним світлом не тільки для наших церков, не лише для нашого народу, але і для інших народів східньої Европи. Згадаймо лише славну Могилянську Академію, світло якої променювало на всьому сході Европи та отеплювало людей, не зважаючи на жорстокі війни і намагання ворогів не тільки поневолити, але і знищити наш побожний нарід.

В жорстокому XX столітті безбожний ворог погасив це світло, зруйнувавши нашу Церкву і знищивши її Ієрархію, тисячі священиків і мільйони вірних.

В огні і бурі страхітливого удару під час Другої світової війни двох потуг — гітлерівської Німеччини з червоною Москвою, віджила на короткий час наша Церква, зазнаючи одначе знову брутального знущання з боку нового окупанта України. І коли дійшло до Великого Ісходу з країни сліз і неволі — Ієрархія, священики і вірні, виходячи на чужину у велике невідоме, винесли зі собою найбільший скарб нашого народу — святу Українську Православну Церкву.

На чужині, в країнах, де вже існували українські православні громади, ми влилися у ті громади і допомагали розбудовувати українське церковне життя, а в тих країнах, де не було українських поселенців, будували те життя від основ. Господь поблагословив нашу працю. Як Боже чудо, з'явилися Христові криниці — Божі храми, цілюща вода з яких давала нам силу переборювати труднощі вростання в нову землю. Та, що головне, зрозуміти, що наша наявність поза батьківщиною у вільному світі — це Боже післанництво, основною метою якого є перехоавати і помножити скарби Церкви Великого Князя Володимира та повернути їх в оновлену і вільну Україну, в догідну Богові годину.

З'явлення нашої Церкви у вільному світі наші брати і сестри в Україні і по всьому світі сьогодні розсіяні та і чужі люди вважають за Боже Чудо, за ласку Божого Провідіння, яке в найтяжчі історичні часи буття нашої нації та її святої Української Православної Церкви надхнуло виходців із Рідного Краю до Богові вгодної й усердної праці, а не раз і до гідного подиву зусилля. Як наслідок, поза Батьківщиною суща українська православна громада спромоглася збудувати центр духовної й організаційної диспозиції для всіх клітин УАПЦеркви, що існують тепер у вільному світі. Цей центр постав у ЗСА, до яких докотилася найбільша хвиля нової української еміграції в роках 1945-1949.

У тому центрі височіє преґарна Церква-Пам'ятник, бічні рамена якої — високі бані з хрестами, сягають далеко вгору. Довкола цієї святині, поставленої на молитовний спомин мучеників і страдників українських, виріс розлогий, оздоблений мистецькими пам'ятниками цвинтар, на якому спочиває вже понад три тисячі мандрівників українських, серед них чимало визначних наших людей — державних мужів, людей науки, письменників, мистців, визначних військовиків та скромних наших людей, що жили з Богом і для Бога та знеболеної України.

Той центр є ще й місцем осідку Митрополита та центральних установ УАПЦеркви на ввесь вільний світ, як, для прикладу, там міститься центральний архів УАПЦ; Музей, який переховує пам'ятки української церковної і національної культури нашого народу, від XIII століття почанаючи; та фундаментальна книгозбірня, яка нараховує понад 35 тисяч томів, серед них багато унікальних.

До цього центру звітуються всі шляхи зорганізованих уже епархій, які об'єднують організаційно парафії та інші прицерковні установи. Найбільшою з цих клітин є Митрополія УПЦеркви в ЗСА, яка є власником великої земельної посілости в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. В цьому осередку нашої Церкви стоїть величний Дім Української Культури та будинки Духовної Семінарії Св. Софії, Консисторії і друкарні. Усе це разом взяте є скарбницею великих цінностей українського народу та його святої Української Православної Церкви, скарбницею, світло якої променює і подає всій нашій нації надію на Божу Допомогу та на скорочення часу тяжкого поневолення України й її святої Церкви. Але водночас ми мусимо бути повсякчас чуйними і протидіяти ворожим спробам стримати розвиток нашої рідної Церкви поза межами нашої батьківщини-страдниці.

Працюймо ж віддано для добра і розвитку УАПЦеркви, щоб у 1000-ліття відзначення хрищення Русі-України ми засвідчили перед усім світом, що наша Церква й українська нація живуть, що вони непереможні, що з нами Бог!

Віддані Вам у Христі
† Митрополит МСТИСЛАВ
† Архиєпископ АНАТОЛІЙ
† Єпископ ВОЛОДИМИР

Лондон, 20-го серпня 1984 р.Б.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕДМОНТОН
(Ольга Кузьмович)

Дні Спадщини

(Розмова з міністром культури)

Танцювальний ансамбль „Шумка", який виступав на Фестивалі Дня Спадщини у Едмонтоні.

„Ви будете на Дні Спадщини?" — це було перше питання, яке поставила мені міністер культури Альберти Мері ЛеМезуріє, енергійна молода жінка, яка з великою сердечністю прийняла мене на розмову у своєму бюрі. Одержавши моє запевнення, що прийду і на бенкет і на фестиваль, вона відразу почала з оживленням та темпераментом відповідати на ці питання, які ми приготовили для неї завчасу.

Міністер М. ЛеМезуріє, як довідуємося від неї, урод женка Монтреалю і там закінчила університет та після вінчання переїхала на постійне життя до Альберти. Тут включилася в громадське та політичне життя, у висліді чого її поклика-

(Закінчення на ст. 4)

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ В МІННЕАПОЛІСІ

Міннеаполіс, Мінн. (В. Я.). — Український Комітет, Відділ УАКРади, запрошує все українське громадянство Міннеаполісу — Сейнт Пол і околиць на Український День, який відбудеться у неділю 9-го вересня 1984 року, в Міннеґга парку міста Міннеаполіс від 12-ої год. дня до 6-ої год. вечора. Початок офіційної частини програми о 2-ій годині дня. В програмі: Доповідь — Андрій Каркоць (представник „Смолоскипу"), співи — Співочий Ансамбль „Акорд" і гість з Канади відомий баритон Ярослав Щур, народні танці, виступи достойників стейтового та федерального урядів, показ українського народного мистецтва, продаж української дисидентської літератури та українських страв.

ПРЕЗИДЕНТ ЕЛЬ САЛЬВАДОРУ призначив спеціяльну комісію для дослідження вбивств, — здогадно політично мотивованих, — включно з вбивством римо-католицького архиєпископа цієї країни Оскара Арнульфо Ромеро, що сталося чотири роки тому. Крім цього останнього, були ще вбиті два американські дорадники і голова сальвадорської аґенції по розподілу земельних приділів. У склад п'ятичленної комісії ввійшли дві військові особи, що перейшли вишколювання у Федеральному Бюрі Інвестиґації в Пуерто Ріко.

16-го ВЕРЕСНЯ У ВАШІНҐТОНІ: СКАЖІМ НІ РОСІЙЩЕННЮ УКРАЇНИ, ТАК — УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Релігія і політика

Офіційний статус Церкви в різних країнах світу — різний. В Ірані існує теократичний режим з тамошніми духовниками „аятоллами" при владі з аятоллою Хомейні як насправжнім диктатором. У Совєтському Союзі Російська Православна Церква є насправді знаряддям партійної політики, яка пропаґує атеїзм і гасло „релігія — це опіюм народу". В Австро-угорській монархії з її різнонаціональним складом і різними віровизнаннями — навчання релігії було обов'язкове в усіх народних і середніх школах з теологічними факультетами у деяких університетах. В Америці Церква за Конституцією відмежована від держави, але існує повна свобода релігійного культу, чи пак прерізних культів. За рішенням Верховного Суду в 1963 році визнано молитву в публічних (народних і середніх) школах за протиконституційну. Це жалюгідне рішення створило проблему, яка по нинішній день становить предмет гострих і різких суперечок. У Палаті Репрезентантів з його великим числом лівих лібералів недавно викувано „компромісову" формулу, що допускає „мовчазну і добровільну медитацію" учнів у публічних школах. Але покищо це ще не закон і невідомо, як ту постанову — якщо вона стане законом — будуть реалізувати.

В останніх тижнях гостро зактуалізувалась проблема Церкви, релігії і держави. Нюйоркський римо-католицький архиєпископ Джан О'Коннор, якому підлягає і собор св. Патріка, виступив — не називаючи прізвища — проти демократичної кандидатки на віцепрезидента Джералдіни Ферраро, яка, як католичка, голосувала у Конґресі за абортами на державний кошт. Названий архиєпископ висловив теж свій сумнів, як католики можуть голосувати на кандидатів на високі пости, які не визнають становища Церкви, наприклад, у справі абортів. Нюйоркський губернатор, ліберальний демократ Маріо Квомо, покликається на релігію, коли не допускає своїм „вето" до привернення кари смерти для важких злочинців (убивство поліціянта у службі, грабіж з убивством, знасилування жінки з убивством), але підтримує також ліберальний законопроєкт про аборти, дармащо Церква стоїть на становищі, що ненароджений плід є також людиною. Квомо обурився на заяву архиєпископа О'Коннора і закинув йому, що він переступає компетенції духовника, впливаючи на вірних, як вони мають голосувати. Архиєпископ О'Коннор відповів, що він не диктує громадянам, як хто має голосувати, але має право, ба навіть обов'язок з'ясовувати становище Церкви в актуальних справах.

Цей конфлікт між нюйоркським архиєпископом і нюйорським губернатором мав відгук на минулотижневій конвенції Республіканської партії. Сенатор Пол Ляксалт, який зголосив формальний внесок на вибір Роналда Реґена на кандидата Республіканської партії у цьогорічних президентських виборах, торкнувшись проблеми релігії і християнської моралі, заявив на адресу нюйоркського губернатора: „Хай вам буде стидно, Маріо Квомо..."

Одночасно президент Роналд Реґен, виступаючи на зібранні 12,000 осіб у Далласі в Тексасі, і на обіді із збіркою виборчого фонду, заявив виразно „релігія і політика є взаємно пов'язані" та арґументував, що політики не можна виелімінувати моралі, а „мораль є фундаментом релігії". Роналд Реґен увесь час стоїть за привернення молитов у школах та за фінансову допомогу приватним школам, які існують при Церквах в ЗСА, бо ті школи потрібні країні, роблять добру роботу і тому заслуговують на підтримку від державних чинників.

Відношення до проблеми Церкви, до проблеми релігії, до проблеми моралі, що черпає свою силу з релігії, — це одна із тих ділянок, які найбільш яскраво вказують на різниці в американському суспільстві. Республіканська партія з її теперішнім Урядом — це партія консервативна, яка стоїть за зберігання моралі, традиції, духових вартостей, що нерозривно пов'язані з релігією, з вірою у Вищу Істоту, яка керує світом, у віру у вищість моральних вартостей над матеріяльними. Демократична партія не є одностайна. Її праве крило, головно на півдні Америки, схиляється до такого консервативного традиціоналізму. Зате ліве ліберальне крило ставить на перше місце вартості матеріяльні й не рахується із становищем ніякої Церкви. Недобре діється, що теперішнім демократичним кандидатом на президента ЗСА є людина, яка саме належить до того ліво-ліберального крила і що на конвенції Демократичної партії головним промовцем був саме згаданий нюйоркський губернатор Маріо Квомо — формально католик, фактично ліберал, який має відвагу одверто виступати проти найвищого Ієрарха Церкви, до якої формально він сам, Квомо належить.

Степан Женецький

ПРО ПОЛЬСЬКОГО ПОЕТА, ЩО ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО УКРАЇНСТВА

Нижче передруковуємо скорочене інтерв'ю з польським крайовим поетом, Єжи Гарасимовичем, що було надруковане в польському суспільно культурному журналі „Нурт". В цьому інтерв'ю Є. Гарасимович звірився, що він походить з українського роду та за віровизнанням належить до Унії, тобто є греко-католиком, чи, як тепер це в нас називається, католиком візантійсько-українського обряду. Інтерв'ю переводив з тим поетом Петро Лучка.

Хто такий Єжи Гарасимович?

Під сучасну пору живе у комуністичній Польщі польський поет Єжи (Юрій) Гарасимович, що признається до українства, але пише польською мовою. Про нього часто пишуть в українському тижневому часописі „Наше слово" і в його місячному літературному додатку „Культура", що появляються у Варшаві, Польща. В тих виданнях часто друкуються його поезії, переведені з польської на українську мову.

Чи він талановитий поет та які і скільки збірок поезій досі видав, про це я не можу нічого сказати, бо не мав нагоди читати його поезій, чи про них. Читав я лиш пару віршів в українському перекладі у вищезгаданих варшавських виданнях, а це замало, щоб можна його оцінити, як поета.

В коротких нотатках, що були надруковані у цих україномовних варшавських періодиках з приводу появи його віршів, писалося, що Єжи Гарасимович є українського походження та що він уважає себе „польсько-українським" поетом. Поет, чи письменник, як знаємо, звичайно, належить до літератури того народу, мовою якого він пише. Наприклад: відомий англійський письменник Джозеф Конрад — Юзеф Коженьовський, хоч за національністю був поляк, але тому, що він писав свої твори англійською мовою, то він є англійським, а не польським письменником; те саме стосується Миколи Гоголя, хоч він по національності був українцем, але тому, що всі свої твори писав російською мовою, то він є російським, а не українським письменником. Це саме можна сказати про німецького поета Гайне, який був жидом. А тому, що Єжи Гарасимович пише свої поезії польською мовою, то, хоч він признається до українського походження, але він, — на мою думку, — є тільки польським поетом, а не „польсько-українським".

При тому цікава заввага відносно українськости Єжи Гарасимовича: в кількох його віршах, які мені трапилося читати в „Нашому слові" чи „Культурі", він пише про українців, чомусь називаючи їх старою нашою національною назвою — „русіні" (русини), а не новою — „українці". Правда, українці часами називають поляків їхньою старою національною назвою „ляхи", але називають так тільки під час лайки, бо поляки уважають цю назву образливою для себе. Цікаво, як розуміти Є. Гарасимовича, коли він українців і себеназаває „русіні"?

Про своє українське походження сам Є. Гарасимович говорить в інтерв'ю дослівно таке:

„Ми (треба розуміти рід Гарасимовичів. — С.Ж.) є поляками від понад двохсот років, одначе в мене та кров (українська) залишилася і та кров у мені кипить на деяку людську кривду"... (Тут треба розуміти кривду, яку поляки чинять українцям. Цей вислів або редактор польського журналу злагіднив, або польський цензор викреслив. — С.Ж.). В іншому місці інтерв'ю Є. Гарасимович стверджує, що він (а, мабуть, і весь його рід. — С.Ж.) належать до Унії, тобто є греко-католиками.

В одному місці наведеного інтерв'ю Є. Гарасимович зневажливо висловлюється про тих польських поетів і письменників, які прихильно писали про Україну і українців, про яких кажуть, що вони створили „українську школу" в польській літературі. Він пише про них: „У нас (тобто в Польщі) від України був Словацький, ціла українська школа в польському романтизмі, та це була, я б сказав, дівоча школа таких панянок літератури, як Залеський, Ґощинський, яких очарував місцевий пейзаж і місцеві люди, одначе для них по суті, — скажімо про це щиро, — це не була нація, це були лиш селяни, хлібороби, неначе живий музей. Що у цій літературі було? Захоплення українками, бо вони здебільша, прекрасні жінки; захоплення бравурою чоловіків; драма гарячих любовних почуттів, прекрасний опис степу — і це все..."

Кому — кому, але Є. Гарасимовичеві не личить зневажливо висловлюватися про тих польських поетів і письменників, бо вони, хоч були родовитими поляками, але прихильно писали про Україну і українців, а деякі з них, як Богдан Залеський і Тимко Падура, писали свої вірші навіть українською мовою. А Є. Гарасимових, хоч признається, що він українського роду і що в нього залишилася українська кров, але пише свої вірші, здається, тільки польською мовою.

Закінчу ці мої роздуми про „польсько-українського" поета Є. Гарасимовича такою заввагою: якщо він явно визнає, що він українського походження, що в нього залишилася українська кров, якщо він далі держиться українсько-візантійського обряду, — то чому він не повертається до українства, а далі тримається польськости? Чому він є польським поетом, і пише польською мовою, а не українською мовою? Чому не йде за прикладом двох братів, Андрея і Климентія, графів Шептицьких, графа Михайла Тишкевича та багатьох інших членів давніх українських княжих та боярських родів, предки яких були пополячилися.

Можна з певністю твердити, що Є. Гарасимович, а також багато з тих давніх родів українських бояр і шляхти, що під час важких наших історичних переживань, коли наша держава Русь-Україна втратила свою незалежність, задля „лакімства нещасного" пополячилися чи поросійщилися) — повернулися б до українства, якщо б Україна стала незалежною державою. Незалежна Україна буде великою і багатою державою, і всі наші потурченці повернуться на її лоно, хоч би тільки задля „лакімства великого". Але тепер, коли Україна поневолена, то всі наші відступники цупко держаться чужого кожуха, бо так їм вигідніше, а головне, — корисніше. А Шевченко закликав: „Свою Україну любіть, любіть її во время люте!..." Не лиш тоді, коли вона є незалежна, велика, могутня і багата країна, — а і в ці важкі часи, коли вона поневолена.

Чи Юрій Гарасимович, що походить з українського роду, візьме до серця цей заклик Шевченка і після нього поступить?

Богдан Й. Тарнавський

Станьмо сильними християнами

Бо я не соромлюсь Євангелії: вона бо — сила Божа на спасіння кожному хто вірує.

(Рм. 1,16)

Найбільш важливим і основним аспектом у підготові до недалекого вже українського ювілею: тисячоліття нашого християнства є необхідність збільшити старання та зусилля кожного з нас, щоб стати, щоб бути добрим, сильним християнином, неустрашимим апостолом і непохитним свідком та вірним послідовником Христа.

Ось, слова пророка Єремії, які є зображальним описом такої саме людини: „Щасливий чоловік, який на Господа вповає і чия надія в Господі. Він, немов дерево, посаджене над водою, що до потоку простягає своє коріння; як прийде спека воно не боїться, і листя його зеленіє; під час посухи йому байдуже, воно не перестає родити. (Єр. 17,7-8)

Сильний християнин, не зважаючи на невідрадні обставини, на клопітливі труднощі, на всякі задушливі спеки, що їх створює сучасне здехристіянізоване довкілля, не зважаючи на духову посуху, що її спричиняє зматеріялізований світ, уповає на Бога. Він не лякається, не паде духом, а немов дерево, що посаджене над водою, черпаючи живу воду, про яку говорить Христос, кажучи, що вода, яку Він дає стає в людині джерелом такої води, яка струмує в життя вічне (Йо. 4,14), немов дерево своїм зеленим листям та овочами, духово збагачує своє життя добрими вчинками та діяльністю, яка дає доброякісні плоди.

Що потрібно людині чинити, щоб бути дійсним, сильним християнином ? Треба прийняти Євангелію і вірити. Бо Євангелія, як каже святий апостол Павло, сила Божа на спасіння кожному хто вірує.

Треба пізнати Христову науку; вивчити уважно все, що Христова Церква навчає. І згідно з тим навчанням жити!

Якщо йдеться про нас, українців, напередодні тисячоліття нашого християнства, то треба в щирості сокрушеним серцем признатись, що ми не живемо повним, достойним, справедливим християнським життям.

Вистачить сконфронтувати хоч би лише декілька текстів із Священного Писання, в якому є ясні вказівки для поступування християнина, з практикою нашого щоденного поступування, а негайно побачимо разючу розбіжність. Біблійні принципи, Господні веління часто зовсім не відбиваються в нашому особистому житті.

Ось, найбільша заповідь Христова: Люби Господа твого, всім твоїм серцем, усією твоєю душею і всією думкою твоєю. (Мт. 22,37) І тут треба поставити проникливе питання: де наше серце? Куди спрямовані наші думки? Чи до Бога? Коли і як часто? Чи бодай у якійсь мірі старaємось сповнити ту заповідь, здійснюючи слово „всім", „всією". Любити Бога ми повинні всім серцем, всією думкою, а не лише принагідно, десь-колись, лиш окрушинками нашого часу, нашої уваги. Любити Бога треба завжди, в усяких обставинах, у добробуті, чи горю, у здоров'ю, чи нездужаючи. Любити понад усе!

І друга заповідь: люби ближнього свого, як себе самого. Чи вказує наше громадське життя на ту любов? Чи не часто бачимо в оці брата скалку, не добачаючи колоди в власному оці. (Мт. 7,3)

Перегортаючи в призадумі сторінки Євангелії, зжахнемось, спостерігаючи, як багато із Господніх порад, бажань, настанов ми ігноруємо, а то й відкидаємо, йдучи проти Божих велінь.

Нам може й здається, що ми бездоганні, добрі християни. Одначе признати мусимо, що бракує нам глибини духових переживань. А формалістичне виконування обрядових практик, навіть щонедільне ходження до церкви ще не вказує, що наше життя є дійсно християнське.

Каже святий апостол Павло в Посланні до Римлян: „Бо не слухачі закону справедливі перед Богом, а виконавці закону оправдаються. (Рм. 2,13)

Скільки то прекрасних порад у Павлових Посланнях! „Кожний з нас нехай намагається догодити ближньому: на добро для збудування" (Рм. 15,2).

„Отож, благаю вас, я Господній в'язень, поводитися достойно покликання, яким вас візвано, в повноті покори й лагідности, а довготерпеливістю, терплячи один одного в любові, стараючись зберігати єдність духа зв'язком миру. (Еф. 4, 1-3)

У тому Посланні до ефесян заохота для християн: відкинувши брехню, говорім правду ближньому своєму; жадне погане слово нехай не виходить з уст наших, а лише гарне, що може в потребі навчити; будьмо добрі один до одного та милосердні, прощаймо один одному, як Бог у Христі нам простив.

Павлове благання в Посланні до филип'ян: усе, що лиш правдиве, що чисте, що любе, що шанобливе, коли якась чеснота чи щонебудь похвальне — про те думайте.

У Посланні до колосян заклик: відкинути геть від себе гнів, лютість, злобу; вдягнутись у серце спочутливе, в доброту, смиренність, лагідність, довготерпеливість, прощаючи одне одному взаємно: і понад усе бути в любові, що є зв'язком досконалости.

(Закінчення на ст. 3)

Іван Боднарук

У СВЯТО ПРАЦІ

День вшанування праці й робітників святкують у ЗСА й Канаді в перший понеділок вересня. Це обов'язково державне свято в усіх стейтах Америки. Це свято всіх працюючих людей на широкому просторі північно-американського континенту між двома океанами. Той день святкують усі солідарно, об'єднані у свідомості, що тільки завдяки світові праці сталося те американське чудо, яке з групи перших поселенців на тій території з її індіянським населенням на протязі двохсот років створило найбільшу потугу світу.

Перший раз День Праці відсвятковано в Ню Йорку у 1882році на пропозицію Пітера МекҐір, проповідника робітників. Для цього свята вибрав він місяць вересень, бо воно припадає між Днем Незалежности і Святом Подяки. Приблизно 1894 року визнали своїм офіційним державним святом 30 американських стейтів. Того ж року Конґрес поширив його святкування на дистрикт Колюмбію і території ЗСА. Сьогодні День Праці є державним святом у всіх стейтах Америки й ним замарковують кінець сезону літніх вакацій. В Австралії назва й дата Свята Праці різняться поміж окремими провінціями. Там святкують його на весні або восени.

Обов'язує День Праці як державне свято в усіх стейтах ЗСА і всіх провінціях Канади, себто на всьому просторі північноамериканського суходолу. В той день усі громадяни тих країн складають поклін працюючій людині. Він увійшов уже в традицію, як триденний відпочинок, бо злучений із суботою і неділею в т.зв. великий кінець тижня. День Праці по цей бік Океану — це день, у який дають усім працюючим людям відпочинок, після якого вони знову вертаються до праці, бо без праці людина ні як одиниця, ні як суспільство чи держава не може існувати.

День Праці у ЗСА й Канаді віддзеркалює найбільш притаманну рису тих країн: в них усі працюють. Тут навіть підвищено емеритальний вік, щоб і старі люди, емерити, могли працювати, бо праця — як доказала медицина соціологія і психологія — сприяє здоров'ю і продовжує вік людині, а безділля скорочує людині фізичне життя та послаблює умову здібність. Колись під „працею" розуміли труд робочих рук, — американський День Праці нині охоплює всіх, хто працює, робітників і працедавців, бо одні і другі залежать взаємно від себе, одні і другі становлять світ праці, хоч одні працюють фізично, а другі умово. В Америці праця доведена до своєрідного містичного культу: людини, яка тут не працює, не шанують. Тут і багаті люди, які не потребують працювати на хліб, все ж таки працюють, бо праці вони не вважають прокляттям, вона дає їм внутрішнє задоволення і життєву радість: без праці людина почуває себе ледарем і „зайвою людиною" в оточенні тих усіх, що працюють. День Праці в Америці не є відповідником першотравневого робітничого свята, що його відзначали та ще подекуди й нині відзначають в Европі, особливо в Совєтському Союзі.

В Европі святом праці від 1890 року був перший день травня. Його з великою помпою і парадою святкують по сьогодні в Совєтському Союзі. Святкували його колись і в Америці. Але відколи большевики здискредитували Перший Травень і зробили той день державним комуністичним святом з військовою парадою, західня півкуля перестала той день святкувати. Перед Першою світовою війною в різних країнах Европи відбувалися маніфестації робітників у день 1-го травня. Так було до того часу, коли комуністи привласнили собі той день як свій монополь. Колись перший день травня був дійсно робітничим святом, коли ж

(Закінчення на ст. 4)

Зенон Городиський

ДО ІСТОРІЇ ПОВСТАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

I.

В дні 22-го квітня 1944 року в Соборі св. Юра у Львові постала Всеукраїнська Національна Рада, очолена проф. Миколою Величківським, Митрополитом Андреєм Шептицьким і проф. Августином Штефаном.

Цей історичний акт важливий тим, що він довів до злуки і об'єднання Української Національної Ради, що постала 5-го жовтня 1941 року в Києві, Української Національної Ради, що постала в дні 31-го липня 1941 року у Львові (переіменовано із Ради Сеніорів) очолена президентом Костем Левицьким, а після його смерти 12-го листопада 1941 року Митрополитом Андреєм Шептицьким і Центральної Національної Ради Карпатської України, яку з доручення її голови о. шамбеляна д-ра Августина Волошина, президента Карпато-Української Республіки, репрезентує колишній міністер освіти й голова Сойму Карпатської України — проф. Августин Штефан.

Пригадуючи цей історичний акт злуки, як один із важливих подій часу Другої світової війни, ми напочатку зупинимося над історією Української Національної Ради в Києві, яка і була промотором акту злуки, завершеного постанням Всеукраїнської Національної Ради.

Українська Національна Рада в Києві постала 5-го жовтня 1941 року і очолив її ректор Політехнічного Інституту в Києві проф. Микола Величківський.

Думка про створення національно-політичної репрезентації нуртувала серед українських патріотів Києва ще до часу окупації столиці німцями 19-го вересня 1941 року. Проф. Микола Величківський згадує про це у своїх спогадах п.з. „Сумні часи німецької окупації" („Визвольний Шлях, кн. І/203 1965, ст. 43) так: „В останні дні перебування большевиків у Києві до мене приходили мої знайомі — свідомі українці, колишні мої учні, а тепер професори високих шкіл у Києві, з пропозицією щось творити, то я рекомендував нічого не починати, бо згідно з чутками вже є український уряд, що перебуває у Житомирі, а Житомир тоді був вже у німецьких руках".

Конкретні заходи для творення Української Національної Ради почалися при кінці вересня 1941 року, коли то Олег Кандиба-Ольжич, відпоручник Проводу Українських Націоналістів в Києві, доручив Ярославові Гайвасові шукати за академіком проф. Агатангелом Кримським, якого київляни хотіли бачити головою Української Національної Ради. У своїй статті „В роки надій і безнадій" (Альманах „Нового Шляху", 1977, стор. 114) Я. Гайвас пише про цей епізод, про настрої серед українських патріотів Києва та активну ролю д-ра Олега Кандиби-Ольжича в підготовчому процесі творення УНРади в Києві.

У цитованих вгорі спогадах, проф. М. Величківський описує так події того часу і постання Української Національної Ради, пов'язуючи його з днем 4-го, а не 5-го жовтня 1941 року, як про це пишуть всі інші джерела: „4-го жовтня 1941 року за активною допомогою і порадою д-ра Ольжича (Олега Кандиби), що прибув з першою групою еміґрантів, у Києві на Подолі, в одному з будинків зібралися визначні громадяни Києва для обговорення сучасного становища. На цих зборах ми одержали деякі інформації від д-ра Ольжича щодо майбутньої німецької політики на теренах України, бо йому, як членові старої еміґрації, були більш-менш знані напрямні політики гітлерівської Німеччини. На пропозицію д-ра Ольжича ми ухвалили заснувати Українську Національну Раду".

Славної пам'яті інж. Осип Бойдуник, член ПУН і другий секретар УНРади в Києві, у своїх спогадах „На переломі" (Париж, 1967, ст. 96-97) пише таке:

„Створено УНРаду в Києві 5-го жовтня 1941 року з ініціятиви і заходами Олега Кандиби-Ольжича", а в „Декларації УНРади", той же автор пише, було сказано, що „Нав'язуючи до традицій визвольних змагань і державного будівництва під проводом сл. пам. Симона Васильовича Петлюри покликано до життя Українську Національну Раду в Києві для порядкування життям українського народу".

Це підкреслення, -продовжує автор спогадів, — „нав'язання до традицій визвольних змагань і державного будівництва під проводом Симона Петлюри вже не залишає сумніву в тому, про що йшлося ініціяторам і організаторам УНРади в Києві".

Також близький співробітник д-ра Олега Кандиби-Ольжича, д-р Яків Шумелда у своїй статті-спогаді п з. „Похід ОУН на Схід" (Збірник „ОУН 1929-1954", стор. 265) пише, що, на думку Ольжича, та гурту видатних наукових та суспільних діячів Наддніпрянщини, Українська Національна Рада в Києві, — „це мала бути Тимчасова Українська Конституанта, яка мала б очолити всі ділянки українського життя до часу, коли вияснится правно-формальне становище України. Вже тоді він (Ольжич — прим. З.Г.) передбачав, що Українська Національна Рада під німецьким тиском змушена буде перейти в підпілля і тому її силу вбачав не у формально-правних атрибутах, але в її моральній силі та конкретній роботі".

Ярослав Гайвас у своїй книзі п.з. „Коли кінчалася епоха" в розділі п.з. „І знов Конституанта" (стор. 67) так описує події перших днів жовтня 1941 року в Києві: „Остаточно в днях, коли Київ здригався від вибухів мін і був сповитий хмарами димів та численними вогнями, на Подолі в малому будинку біля школи відбулися Установчі Збори УНРади. Вибрано й інші органи, намічено рямки роботи, стверджено властиву ціль УНРади: „відбудувати самостійну соборну державу". А кільканадцять днів пізніше УНРада разом із виконавчими органами перенеслася в центр Києва до будинку Української Академії Наук... Згідно із пляном почала УНРада, не проголошуючи ніяких особливих маніфестів, організувати свої ділянки, організувати країну".

Без сумніву, що велику ролю в творенні київськими патріотами УНРади відіграв д-р Олег Кандиба-Ольжич, сам киянин. Патріотичні і провідні кола української столиці мали глибоке довір'я до нього і до його близьких співробітників, які, як, наприклад, поетеса і редакторка „Літаврів" Олена Теліга, теж киянка, віддала всі свої сили і вкінці своє життя за відродження України і її столиці, йдучи за гаслом Ольжича „Держава не твориться в будуччині, держава будується нині".

Ось так розуміли ролю Української Національної Ради в Києві її творці, українські патріоти Києва і всіх теренів України.

(Продовження буде)

Станьмо...

(Закінчення зі стор. 2)

Прохання святого апостола Павла в Посланні до солунян: жити на вподобу Богові; тримати своє тіло у святості та пошані, не в пристрасті жагучій, не надуживаючи і не кривдячи свого брата.

А в Посланні до Тимотея вказівки: щоб виконувати гаразд свої обов'язки; без гніву, суперечки, заздрости, сварок, зневаг, лукавих підозр; щоб ми багатіли добрими ділами.

Це лише невеличка частина з пребагатющого змісту Писань святого апостола Павла. Наскільки ми здійснюємо ці Його поради, настільки сильними є ми християнами.

Чи здійснюємо? Відповідь на це мусить знайти у своєму серці кожен з нас.

Якщо наше християнство літепле, то, мабуть, першою причиною того сумовитого стану є недостатчне знання Христової науки. Навіть особи високоінтеліґентського прошарку, вчені, громадські діячі, не згадуючи про нас пересічних людей, базуємо свою релігійність на знанні катехизму, на рівні другої чи третьої кляси початкової школи. Ми збагачуємо свою освіту й вишкіл у багатьох ділянках нашого буття, але духова формація, релігійне виховання як солідний та безперервний процес нашої життєвої мандрівки, набування знання та розуміння правд нашої віри, є у нас звичайно на останньому місці. Треба наново взяти в руки катехизм, Святе Письмо, прочитувати з глибокою застановою Євангелію ГНІС, Послання святого апостола Павла та всі інші книги Священного Писання. Одним словом, треба, щоб бути сильним християнином, вивчити всю суть християнства, яке повинно появлятись у нашій особистій та збірній діяльності.

Сказав індійський Божий чоловік, Магатма Ганді: я люблю християнство, але не дуже поважаю християн бо вони не живуть так, як християнство навчає. Сильний християнин мусить пізнані й вивчені Господні веління вбудовувати в своє життя. Пізнавши Христа, треба йти за Ним, треба зберігати Його заповіді. Каже св. Йоан у своєму Посланні: „хто каже: „я Його знаю", і заповіді Його не зберігає, той неправдомовець і в тому правди немає.

Сильний християнин не соромиться Євангелії, бо вона — сила Божа. Він уповає на Бога, знаючи, що навіть у найважчих для нас умовинах вірний Бог буде з нами, якщо ми будемо вірні Богові.

І якщо вірним Богові буде і залишиться повік наш український нарід, то виживе, подолає, то переможе навіть жахливе поневолення та жорстокості ворога. Будучи вірним Богові, на Нього уповаючи, зможе наш нарід, напередодні та в підготові до тисячоліття свого християнства воскликнути до Всевишнього словами пророка Єремії: Нехай гонителі мої соромляться, мені ж не дай осоромитись; нехай вони бояться, мені ж не дай полохатись. Наведи на них лихоліття і побий, ще раз побий! (Єр. 18,18)

Вступайте в члени УНСоюзу!

ПОДЯКА

Організаторки, провід та учасниці Міжкрайового Вишколу Пластунок „ШКОЛА БУЛАВНИХ" в 1984 РОЦІ

складають оцим сердечну ПОДЯКУ

ВШ. Іванні та Теофілеві Куликам,

господарям місця таборування у Гантері, за їхню теплу, батьківську опіку та кожночасну поміч, яку вони давали в часі вишколу та після нього усім пластункам, що брали в ньому участь.

УВАГА! УВАГА!

Повідомляємо зацікавлених, що в часі довгого кінця тижня „Лейбор Дей"

в суботу і неділю, 1 і 2 вересня ц. р. на оселі УБС „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й.

відбудуться:

1) **Великий турнір КОПАНОГО М'ЯЧА** УСВТ Ч. Січ з участю найкращих українських дружин ЗСА і Канади: СТ „Україна", Торонто, УСО Тризуб, Філядельфія, УСК, Ню Йорк, Ч. Січ, УСТ Львів, Клівленд та інші.
2) **В суботу вечером, о год. 7:30: ВЕЧІР ПІСНІ, ГУМОРУ й САТИРИ,** виконують артисти Філядельфії під керівництвом **ВОЛОДИМИРА ШАШАРОВСЬКОГО.**
3) **В суботу й неділю вечером ВЕЛИКІ ЗАБАВИ із ТАНЦЯМИ** при звуках популярної оркестри **„Веселка"** із Монтреалю.

ВСІХ ЩИРО ЗАПРОШУЄМО!

Управа Оселі Верховина
Ґлен Спей, Н. Й. 12737 • Тел.: (914) 856-1323

10-ий КУРІНЬ УПС „ЧОРНОМОРЦІ"

впаштовує

в днях 8-го і 9-го вересня 1984 року на кортах оселі УНСоюзу Союзівки

ПЛАСТОВИЙ ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР СЕНЬЙОРІВ І ЧЛЕНІВ ПЛАСТПРИЯТУ У ПОДВІЙНІЙ ГРІ

В ГРУПІ: молодих сеньйорів (30-45) років, старших сеньйорів (45 років і старших)

ЗА ПЕРЕХІДНУ ЧАШУ
св. п. пл. сен. ЯРОСЛАВА ЛУЧКАНЯ Ч. М.

Провідник змагань:
пл. сен. Олександер Попович Ч. М., тел.: (201) 763-9331

- Всі учасники мусять бути членами УПС-ів.
- Реєстрація в год. 9-ій ранку, в суботу, 8-го вересня.
- Початок змагань — субота, 8-го вересня, 10-та год. ранку.
- Вписове: 15.00 дол. від дружини.
- Приміщення проситься замовляти через Управу Союзівки.

УКРАЇНЦІ! ПРИЧИНІТЬСЯ СВОЇМИ ПОЖЕРТВАМИ ДО УСПІХУ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ РУСИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ У ВАШІНҐТОНІ!

Грошові пожертви слід складати на:

Shevchenko Monument Committee, 63 Fourth Avenue, New York, N.Y. 10003

(Датки можна відтягнути від податку)

Любі Німців

„Плавай, плавай, лебедоньку,
по синьому морю,
рости, рости, тополенько,
все вгору та вгору..."

Це одна із перших пісень, проспіваних Любою, ученицею української жіночої гімназії у її родинному Перемишлі у 1927 році, в честь Тараса Шевченка, яка дала початок співочої кар'єри прекрасного ліричного голосу сопрано. Рік 1928 повторив та скріпив цей початок. Бо хто знайшов контакт із слухачами, хто зумів зворушити їх серця, хто раз здобув успіх, той не може вже покинути мистецької дороги та дальших успіхів, навіть серед бурь, які принесло їй життя.

Минуло кілька років, і родина перенеслася до Львова, де Люба, учащаючи у Львівську консерваторію, вивчала дальше мистецтво співу у професорів Козловської та нашого професора Любінецького. Тут Люба стала співачкою-солісткою Львівського радіо, співаючи на всіх станціях Польщі, при співучасті оркестри, у програмах музики з оперетток та звукових фільмів того часу. Її виступи діставали дуже добру оцінку. У Львові Люба стала студенткою Львівського університету Яна Казимира, та пізніше одержала академічний ступінь маґістра прав.

Але співоча кар'єра таки залишилася підставою її життя. Їй Люба посвятила свою працю та змагання. У Львові Люба нав'яза тісний контакт також із українською громадою та виступала на традиційних концертах Товариства Допомоги вдовам і сиротам по священиках „Доля", у 1935, 1936 та 1937 роках, будучи сама внучкою священика. Тут у залях Народного Дому, як писали критики, Люба „показала свої голосові цінності, між іншим, легку емісію високих тонів (високе „а" форте у „Цвіті льотосу" при цьому і гарну ритміку та дуже вдалу вокальну інтерпретацію.

В тому ж концерті співав хор під батутою проф. Миколи Колесси, отже, все на високому мистецькому рівні. Люба цілий дохід із свого самостійного концерту у Живці „Підлютому" призначила на будову школи ім. князя Льва на Личакові у Львові.

Не забула Люба теж і свого родинного Перемишля, до якого повернулася співати на концертах Шевченка у 1934–1935 роках. У 1938 році, маючи сильну позицію у Львівському радіо, , вона зажадала авдицій українського репертуару, що їй удалося перевести у щомісячних концертах-авдиціях протягом 1938 року. Люба брала участь також у концертах—вечорах пісень і оперних арій, які влаштовував Львівський Літературно-Мистецький Клюб , про які критика писала, що Люба „кваліфікувала себе як знаменитий виконавець свого репертуару пісень". Це відбувалося рівночасно із дальшими виступами у Львівському радіо з польським та міжнародним репертуаром.

Війна 1939 року перервала ці виступи, але ненадовго, бо нова управа Львівського радіо, оцінивши спів Люби та її талант, дала їй можливість далі виступати та пережити щасливо оті два роки.

Із новою зміною у 1941 році українське мистецьке життя Львову знову зорганізувалося, і Люба стала солісткою Львівського Оперного Театру під дирекцією Володимира Блавацького. Вона брала участь у операх та постійних концертах того театру. І так виступала Люба у опері Маскані „Кавалерія Рустікана". Про її виступи писав писав Василь Барвінський, що „Люба виявила багато виразових та голосових вальорів", а Василь Витвицький писав, що Люба „проспівала свою ролю гарно й зі смаком".

Про її виступи в опері „Низини" д'Альбера, що мала свою прем'єру 15-го червня 1942 року, критик Савицький писав: „Великою і приємною несподіванкою була Люба Німців, що у ролі Нурі представлялася не лише як добра співачка, але й надійна сценічна сила, яка потрапила без заміту створити характеристичний тип бідної шляхетної дівчини". Рівночасно Люба виступала на концертах „Пісні і оперні арії українських композиторів („Утоплена", „Наталка Полтавка", „Чорноморці" Миколи Лисенка та в інших), як рівнож у виставі „Сильвестровий Вечір" 8-го січня 1944 року.

Кінець війни застав Любу у Відні, де від 1945 року вона продовжувала свою мистецьку працю. І так, 23-го жовтня 1945 року у великій залі „Концертгавззаль" відбулася святкова академія, на якій проспівала арію Марґарити з опери Ґуно „Фавст", та пісні Ф. Ліста. Це привело її до самостійного концерту у залі Шуберта 5-го квітня 1946—„Вечір пісень і арій", який мав великий успіх у місцевій критиці. Люба теж включилась у австрійське радіо і мала кільканадцять виступів, співаючи оперні арії композиторів Легара, Абрамса, Кальмана й інших. Віденське Музично-Історичне Товариство улаштувало Любі концерт у „Фіґаро камерній залі".

Після переїзду до Америки Люба з родиною поселилася у Рочестері, Ню Йорк, у грудні 1949 року. І тут відразу почала давати свої концерти. Перший концерт відбувся 12-го лютого 1950 року у великій залі Театру Істмана п. з. „Віденський Вечір", на якому Люба проспівала з оркестрою всю програму німецькою мовою, музичні твори композиторів Легара, Штравса, Шуберта, Січинського й інших. Критик Норман Нейр писав про спів Люби: „Її великий голос повністю виповнив велику залю..., гарне тінювання, відчуття пісень і якість інтонації дали велику приємність, як також показав правдиве мистецтво".

Люба зразу включилася в українське мистецьке життя Рочестеру і дала самостійний концерт 10-го грудня 1950 року, призначаючи весь дохід на будову Української Духовної Семінарії у Вашінгтоні. Критик К. Цепенда писав, між іншим:

Люба Німців

„Ліричний милозвучний голос відомої естрадної і радіової співачки солістки Люби Німців, і по-мистецьки виконана програма запевнили нашій симпатичній співачці повний моральний успіх у численно зібраної публіки. Вона здобула велике мистецьке признання та симпатію".

20-го травня 1951 року Люба дала самостійний концерт у Дітройті в новій авдиторії української католицької церкви. Відділ УККА у Рочестері написав до Люби подяку за виступ на концерті, присвяченому пам'яті Т. Шевченка у 1952 році: „Ваш виступ був справжньою прикрасою концерту; вийнятковий смак у виборі речей та мистецьке виконання великого формату, що ви презентували перед українським громадянством у той вечір, заслуговують, безперечно, тієї оцінки і подяки, яку може заслужити тільки справжній мистець. Ми дозволяємо собі сподіватися, що і надалі ваш чарівний голос, поєднаний з високою майстерністю, буде окрасою наших національних концертів, що цей виступ не буде останнім". І так справді було.

Люба виступала також на концерті свята незалежности і соборности 27-го січня та на святкуваннях Листопадового Зриву у 1962 році. Рецензант писав: „Відома наша співачка Люба Німців з глибоким чуттям проспівала „Айстри" та „Засумуй, трембіто" Нижанківського Сподіваємося, що реакція публіки переконала п-і Німців, що її частішу участь у наших національних імпрезах все мило прийматиме наша громада".

У концерті для відзначення 60-річчя праці композитора Василя Безкоровайного, що відбувався у Баффало, Н. Й., рецензент писав: „Солістка сопрано Люба Німців з Рочестеру відспівала три пісні—„Рожевий цвіте", „Чари ночі" і „На склоні гір". Солістка, знана із концертової естради, вклала у виконання пісні не тільки повну красу свого голосу, але також глибоке зрозуміння і відчуття думок композитора".

У червні 1964 року Люба виконанням арій із опери Лисенка „Тарас Бульба" причинилася до звеличання 15-ліття праці СФУЖО у Рочестері. Крім співочої концертової діяльности співачка також виховувала нове покоління у музиці і співі в Рочестері. Вона одержала спеціяльні рекомендації із Музичної Школи Істмана Рочестерського університету.

У 1964 році Люба переїхала з родиною до Вашінгтону, де її дочка Тереса навчалася у Католицькому університеті Америки та стала інженером-архітектом. У Вашінгтоні Люба знову включилася у мистецьке життя громади та виступила на кількох концертах, наприклад, у березні 1965 року на Шевченківському концерті співала „Зелений гай" Лопатинського та „І золотої дорогої" Січинського. 13-го 1966—на академії, присвяченій Митрополитові Андреєві Шептицького. Вона проспівала дві пісні—„Піду від вас" Людкевича і „Молитва" із опери „Тоска" Пуччіні

Як у Рочестері, так і у Вашінгтоні Л. Німців продовжувала свою працю професора музики і співу, між іншим, учила співу в американських католицьких коледжах Думбартон і Імакулята та, врешті, у Католицькому Університеті Америки, здобуваючи собі заслужену повагу та признання учительского збору університету.

І так прийшов 1983 рік, коли Люба тяжко захворіла і відійшла у вічність 1-го серпня 1984 року на 76-му році свого трудолюбного, повного посвяти для української громади життя.

М. Н.

ПРОПУЩЕНО ПРІЗВИЩА

У „Вістях з Трентону" надрукованих в „Свободі" ч. 159, у списку учителів Школи Українознавства пропущено прізвище інж. Любомира Онишкевича й Олександра Татомира, а в списку ґрадуантів забракло прізвища Адама Марка Мицика, який закінчив середню школу Ювінґ у Трентоні (9-ий у клясі) й одержав стипендію на дальші студії в Джордж Вашінгтон університеті у Вашінгтоні, Д.К. За помилку прошу вибачення. (юко).

ПОДЯКА

З волі Всевишнього несподівано відійшов у Вічність, дня 9-го серпня 1984 року

наш Улюблений МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

ПИЛИП ОПРИСК

Від себе і в імені моєї Родини, складаю найщирішу подяку о. д-рові Волошинові за такі щирі і теплі прощальні слова під час Служби Божої. Дякую за зложені квіти біля домовини мого Найдорожчого Мужа, пожертви на Служби Божі і на Патріярший Фонд.

Ще раз дякую Всім за участь.

Дружина АННА з Дітьми і Внуками

Кергонксон, Н. Й.
Серпень 1984

В ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Найдорожчої і Незабутньої ДРУЖИНИ І МАМИ

бл. п.

СОНІ СЕМАНЮК

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в Рочестері, Н. Й.

в неділю, 9-го вересня 1984 р., в церкві св. Йосафата, о год. 9-ій;
в середу, 12-го вересня 1984 р., в церкві Богоявлення, о год. 9-ій.

Муж — ВАСИЛЬ
Діти — ЯРОСЛАВА І ТАРАС
Сестри ІРЕНА І ТОСЯ

З ЛЮБОВ'Ю й МОЛИТВОЮ ЗАВЖДИ ЗГАДУЄМО наших Дорогих БАТЬКІВ

св. п.

Михайла Коваленка

який упокоївся 29-го серпня 1980 р.

та

св. п.

Неоніли Коваленко

упокоїлася 18-го березня 1981 р.

ПАНАХИДА
за спокій Їхніх Душ

була відслужена

26-го серпня 1984 року
на українському православному цвинтарі
в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Доньки:
ТАМАРА ПОГУЛЯЙ з родиною
РАЇСА ІХТІАРІВ з родиною

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в неділю, 26-го серпня 1984 р. упокоїлась в Бозі на 84-му році життя наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ І ПРАБАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ КІЧУЛА

нар. у Ферлеєві, Україна.

ПАРАСТАС в середу, 29-го серпня 1984 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Канєвського, 2900 Вест 9-та вул., Честер, Па.

ПОХОРОН в четвер, 30-го серпня 1984 р., о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві св. Духа, 3015 Вест 3-тя вул., Честер Па., а потім на цвинтар Св. Марії на Факс Чейс, Па.

Горем прибиті:

муж — ПЕТРО
сини:
ІВАН з родиною
АНДРІЙ
дочка — АННА СМОЛІЙ з мужем ІГОРЕМ і синами
синова — АННА КІЧУЛА з родиною

Станиця Б-ва кол. Вояків 1-ої УД УНА в Дітройті, Миш.

ділиться сумною вісткою з Побратимами-Комбатантами та Українською Громадою, що дня 25-го серпня 1984 року в Норт Порт, Фльорида, на 80-му році життя, відійшов у Вічність

сл. п.

РОМАН ЮШКЕВИЧ

довголітній і активний член Управи Братства.

Нехай щедра американська земля буде Йому легкою.

Управа і Членство Станиці

КОМІТЕТ СТРИЙЩИНИ

повідомляє Земляків і Громадянство, що 24-го липня 1984 р., в Ст. Пітерсбурґу, Фльорида, згинула траґічною смертю

сл. п.

Володимира Падох

одна з основниць Комітету Стрийщини та довголітня імпрезова референтка.

ПОХОВАНО Покійну дня 28-го липня 1984 р., на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

ЗА СПОКІЙ ДУШІ сл. п. ВОЛОДИМИРИ ПАДОХ, відправлена буде дня 4-го вересня 1984 р., о год. 8:30 ранку, в церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ.

Просимо взяти участь в Богослуженню та згадати Покійну в своїх молитвах.

КОМІТЕТ СТРИЙЩИНИ

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль, виступаючи в телевізійному інтерв'ю заявив, що лідер східньонімецьких комуністів Еріх Гонекер повинен принаймні в першому тижні вересня остаточно сказати чи він плянує відвідати Західню Німеччину, чи ні, якщо взагалі переговори мають бути заплянованi, як раніше передбачалось. Як відомо, Гонекер ще досі не подав до загального відома чи він дійсно плянує зустрінутись в Бонні із західньонімецькими політиками. В політичних колах існує побоюваувння, що плянована зустріч не відбудеться з огляду на спротив Москви, для якої політично невигідно шукати тепер шляхів до Бонну, з огляду на політичну лінію, яку веде тепер канцлер Г. Коль.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІНДІЙСЬКОГО уряду гостро критикує лідерів опозиційних партій, що вони не займаються конструктивною працею і розв'язкою багатьох важких політичних й економічних питань, а радше підтримкою деструктивних елементів і підривних сил, які змагають до повалення леґального уряду. Виступаючи в парляменті з довшою промовою Індіра Ґанді заявила, що опозиційні партії прямують до перебрання влади за всяку ціну, а в такому випадку всякі засоби для них є добрими. Таким поступуванням, відмітила Ґанді, ці лідери не дають доброго прикладу для народу. Як відомо, опозиційні до уряду партії в Індії сконсолідувалися і це становить поважну загрозу для уряду І. Ґанді.

РЕВОЛЮЦІЙНА ПАРІЯ Мехіко, яка рядить тією країною вже п'ять декад, відбула свій з'їзд, на якому була прийнята нова, зглядно потверджена стара змодефікована програма, яка нічим не вказує на зміни чи привернення повної демократичної системи. Як відомо, теперішній уряд Мехіко радше лівий і в багатьох відношеннях підтримує позицію Москви, хоч з практичних мотивів, співпрацю з Вашінгтоном.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

У свято...

(Закінчення зі стор. 2)

большевики змонополізували його й перетворили на маніфестацію своєї збройної сили у Москві на Червоній площі, перший травень перестав бути святом вільного робітника.

У ЗСА є чимало різних робітничих спілок, а центральна робітнича організація охоплює спілки з багатьма мільйонами робітників. Право основувати робітничі спілки, боротися за покращання праці й підвищення винагороди, переговорювати з працедавцями та проголошувати страйк — це здобуття новітньої працюючої зорганізованої людини, яких не мають робітники в Совєтському Союзі.

День Праці у вересні є теж календарною датою, яка закінчує період відпочинкових вакацій, та розпочинає сезон громадської активности. Початок вересня — це не тільки початок науки по школах, але й поворот до праці в установах і організаціях, в яких панує тиша в час літньої спеки. Тому День Праці є.неначе межовим стовпом у житті окремих одиниць і громадського колективу.

Проголошено...

(Закінчення зі стор. 1)

історію голодомору українського народу, представники якого складають одну з найбільших енокультурних груп Канади.

Весь матеріял, зібраний і приготовлений під час проведення цих проєктів, буде зберігатись у державних архівав Канади та по різних фільмотеках. Він буде частиною постійних архівів, і ним зможуть користуватися дослідники, науковці та інші зацікавлені групи.

НЕДІЛЯ, 26-ГО СЕРПНЯ, була ювілейним днем для американського жіноцтва, бо це 64 роки тому в цей день було ратифіковано 19-ий Додаток до Конституції ,що ним зрівняно американських жінок у політичних правах з чоловіками, тобто дозволено їм голосувати у виборах. Цей „День Жіночої Рівноправности" урочисто відзначили і республіканці й демократи, бо обидві американські великі партії, які якраз тепер ведуть виборчу президентську кампанію, намагаються прихилити американських виборців — жіноцтво на свій бік тим більше, що серед виборців в Америці жінки переважають кількістю чоловіків.

ЖУРНАЛІСТ І ПИСЬМЕННИК Труман Капот помер у суботу 25-го серпня, здогадно на серцевий удар, на 59-му році життя в Лос Анджелесі, в домі приятельки, де перебував кілька днів у гостині. Поєднуючи письменницький талант з талантом репортажиста, Т. Капот дав кілька „бестселерів" — книжок, які розійшлися в мільйонах примірників. Його найвідомішими творами є: „Breakfast at Tiffany's" та „In Cold Blood". Як людина, він вирізнявся гострим язиком та вмінням „жити небезпечно", тому його прозивали (він був дуже малого зросту) „малим терором". Були також не раз рапорти в засобах масової інформації, що він вживав понад міру алькоголь і наркотики. Хоч причину його наглої смерти ще не визначено, але поліція не припускає якогось замаху на його життя.

Дні Спадщини

(Закінчення зі стор. 1)

но в 1979 році на пост міністра культури.

У 1982 році її перевибрано на цей пост, який дає їй можливість мати найближчий контакт з усіма етнічними групами, що живуть в провінції.

Коли ставимо їй питання, чому вона і її міністерство так багато допомагають розвиткові українського культурного життя та культурної спадщини, вона підкреслює,що після груп німців та французів українці творять в Альберті найбільшу етнічну групу, а українські селяни дали величезний вклад у розвиток цієї провінції.

Мері ЛєМезуріє

Вона приносить нам зладжений в її бюрі список українських організацій, церков та інших українських установ в Альберті і ми здивовані грубістю цієї книги, в якій нараховуємо майже 200 організацій, в тому 18 співочих і танцювальних груп.

Від неї дістаємо також виготовлену коротку брошуру в англійській мові про українців в Канаді, а особливо в Альберті, з якої довідуємося, що в 1971 році їх нараховувалось тут на 136, 000 — найбільше поза провінцією Онтаріо скупчення в Канаді.

На наше питання, як її міністерство опікується Селом Української Культурної Спадщини М. Лємезуріє розповідає із захопленням про красу та розвиток того села, яке розташоване у віддалі 45 кілометрів від Едмонтону складається із 11 будівель, якими представлені культурні надбання перших українських поселенців. Там і хати, і старе рільниче приладдя, українська церква, музей і т.п. Офіційне відкриття того села відбулося в 1972 році, а від 1975 року село стало власністю Альберти, конкретно Відділу історичних ресурсів при Міністерстві культури. М. ЛєМезуріє з задоволенням стверджує, що кожного року Село має більше відвідувачів з цілої Канади і вона має там окрему директорку, яка завідує цілим проєктом, що поширюється та багатіє. В селі, між іншим, стоїть пам'ятник українським піонерам роботи скульптора Лева Молодожанина.

На наш запит, чи збереження української культури і спадщини не йде врозріз з процесом асиміляції, міністер культури вважає, що Канада є державою багатокультурности та складається з різних етнічних груп і всі вони мають ті самі можливості, а залежить від них самих, що вони зроблять та яку їхня спільнота покаже вітальність.

„— Прийдіть на День Спадщини, — закінчує нашу розмову М. ЛєМезуріє, — і побачите, скільки етнічних груп у них беруть участь".

Десятиріччя Дня Спадщини

6-го червня 1976 року, леґіслятура провінції Альберти схвалила актом ч. А-25, що Альберта буде щорічно відзначувати перший понеділок серпня, як День Спадщини, у признанні для усіх тих національних груп, що поселилися тут і своєю культурою збагатили цю провінцію. Внесок, щоб це свято було признане в цілій Канаді,поставлено у Парляменті в Оттаві представники Альберти, але досі його ще не схвалено.

А тим часом Едмонтон вже десять років святкує День Спадщини, і кожного року він має ширший засяг та може бути прикладом для інших провінцій. В цьому році з приводу десятиріччя тих відзначувань влаштовано напередодні Дня Спадщини торжественний бенкет, в якому взяли участь представники уряду та всіх етнічних груп. На ньому відзначено особливо „батька" цієї виїмкової імпрези колишнього міністра культури Горста Шмідта, що у 1976 році підхопив ідею та допровадив до щорічних великих фестивалів з того приводу. В коротких промовах підкреслювали значення такого Дня і теперішній міністер культури М. ЛєМезуріє, і мейор міста Едмонтону українець Лоренс Дікур, і Горст Шмідт. Він, відповідаючи на теплі слова привітання ведучого програмою бенкету Петра Саварина, згадував свою тісну співпрацю в Дні Спадщини з українською групою і як доказ сили цієї групи вказав на факт, що сьогодні Петро Саварин — українець, є канцлером Альбертського університету.

Цілий бенкет, що відбувався в одному із едмонтонських готелів 2-го серпня ц.р., мав щирий та безпосередній характер та зібрав представників різних етнічних груп, яких мали ми нагоду пізнати, будучи гостем Петра та Ольги Саваринів. Усі підкреслювали з гордістю,який великий крок вперед для ідеї багатокультурности зробив саме Едмонтон і провінція Альберти, признаючи факт, що всі мешканці Канади — це еміґранти, або діти чи внуки еміґрантів і тому так позитивно поставилися до того, щоб дати можливість розвитку та пізнання усіх культур.

Фестиваль

У неділю, 5-го і понеділок, 6-го серпня ц.р., у найбільшому парку Едмонтону, що носить ім'я першого посадника-українця Володимира Гавреляка, зароїлося від людей різних національностей, задзвеніло від різної музики та розмов у десятках різнорідних мов. В загальному 44 національності взяли цього року участь у Фестивалі, з окремими павільйонами чи шатрами для кожної, де продавали екзотичні національні страви, пам'ятки, вироби тощо.

„Багатокультурність дає нагоду всім національним групам показати свої спроможності, а такими зустрічами, фестивалями ми саме маємо можливість збагатити своє знання одні про одних і краще себе взаємно пізнати". — сказав посадник міста Едмонтону Лоренс Дікур, відкриваючи День Спадщини. І справді на Фестивалі понад 350,000 людей мало до цього нагоду, а вечірні багаті виступи у театрі на вільному повітрі дали можливість побачити мистецькі культурні вияви численних народів. Публіка не щадила оплесків, чи то були співаки з Пуерто-ріко, чи танцюристка з Греції, чи баварська оркестра, чи дівчата у мадярському чардаші.

Але для нас таки найприємнішою була поява української танцювальної групи „Шумка", що саме в цьому році святкує своє 25-річчя.

І хоча в Дні Спадщини беруть участь 44 народи, то нам залишилося незатерте враження, що українці у тому грають першу і найважнішу ролю. Бож як інакще може бути, коли цей фестиваль відбувається у парку, що має ім'я українця, коли його відкриває другий український посадник Едмонтону, коли ведучий програмою офіційного бенкету є українець та й канцлер університету, а українські виступи збирають найбільшу бурю оплесків.

Одне певне, в тому місті немає потреби нікому вияснити, що це таке Україна чи українці, а перш усього не треба того вияснити тим, які сьогодні є провідниками того міста та політичного життя Альберти.

Скульптура „Родина піонерів" Л. Молодожанина, встановлена в центрі Українського Села.

ЗНАЧНО МЕНШЕ...

У заголовку до вістки про Союзовий День на посілості УСОК „Тризуб" в Горшамі, Па. („Свобода" ч. 165 з вівтірка, 28-го серпня) помилково подано, що понад 5000 осіб взяло в ньому участь. Справді учасників було понад 500 осіб. — Ред.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО КРАФТИШИН, член УНС Відд. 264-го Т-ва „Тризуб" в Карнеґі, Па., помер 10-го серпня 1984 року на 73-му році життя. Нар. 18-го листопада 1910 року в Карнеґі, Па. Членом УНС став 1928 року. Залишив у смутку дружину Анну і дочку Єлисавету. Похорон відбувся 13-го серпня 1984 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Скат Тавншіп.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ГЕНРІ ҐЕШ, член УНС Відд. 171-го ім. Лесі Українки в Джерзі Сиrі, Н.Дж., помер 12-го серпня 1984 року на 64-му році життя. Нар. 10-го серпня 1920 року в Ґрінсборо, Н.Дж. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Кеннета, дочку Ґльорію Кейт і сестру Тельму Штайн. Похорон відбувся 16-го серпня 1984 року на цвинтарі св. Хреста в Бернардсвіллі, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Раси, секр.

ОЛЬГА МАМРИЧ, член УНС Відд. 119-го в Кемпбелл, Огайо, померла 9-го липня 1984 року на 64-му році життя. Нар. 9-го вересня 1919 року в Кембелл, Огайо. Членом УНС стала 1938 року. Залишила в смутку мужа Миколу, дочку Марію Анну Попович, сина Миколу і 3-ох внуків. Похорон відбувся 12-го липня 1984 року на цвинтарі Кальварія в Янгставні, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

ІВАН МАЗУРОК, член УНС Відд. 480-го ім. св. Юрія Переможця в Сарнії, Онт., помер 11-го липня 1984 року на 70-му році життя. Нар. 1914 року в Сокалі, Зах. Україна. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів Богдана і Василя, дві синові і чотири внучки. Похорон відбувся 13-го липня 1984 року на цвинтарі св. Матея в Брук Тавншіп.

Вічна Йому Пам'ять!
Ярослава Спольська, секр.